

Zpráva o hodnocení Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové

Akreditační komise jmenovaná vládou ČR (dále jen „AK“) rozhodla na svém zasedání ve dnech 15. a 16. 6. 2004, že bude v souladu s par. 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 S., o vysokých školách provedeno hodnocení Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové (dále jen „FIM“). K tomuto účelu AK jmenovala účelovou pracovní skupinu ve složení prof. Ing. Milan Sojka, CSc. (předseda), prof. Ing. Jan Uhlíř, CSc. a doc. Ing. Jan Pour, CSc. Vedení FIM bylo vyzváno, aby zpracovalo pro toto hodnocení písemné podklady (dotazník), které byly předány účelové pracovní skupině k prostudování. Účelová pracovní skupina dále vycházela z Výročních zpráv FIM za roky 1999 až 2003 a dalších materiálů včetně Zprávy o hodnocení ekonomických fakult schválené AK v roce 1999. Dne 24. 11. 2004 se uskutečnila návštěva účelové pracovní skupiny na FIM, místo prof. Ing. Jana Uhlíře, CSc., který se jednání nemohl z pracovních důvodů zúčastnit, byl jednání přítomen jako pozorovatel tajemník AK doc. Ing. Václav Vinš, CSc. Při této návštěvě skupina jednala s vedením FIM, vedoucími kateder a pedagogy, studenty a členy studentské komory AS FIM. Cílem těchto jednání bylo objektivní posouzení kvality pedagogické, vědeckovýzkumné a publikační činnosti FIM a dalších jejích aktivit.

Fakulta informatiky a managementu je jednou ze dvou fakult Univerzity Hradec Králové. Byla zřízena v roce 1993 pod názvem Fakulta řízení a informačních technologií VŠP Hradec Králové a v současné době má za sebou již jedenáct let existence. V České republice se řadí mezi středně velké fakulty a studuje na ni přibližně 1800 studentů. FIM v současnosti uskutečňuje 7 bakalářských (z toho 1 - „zdravotnický management“ je akreditován na dostudování), 2 magisterské (z toho 1 navazující magisterský) a 1 doktorský studijní program ve spolupráci s Hospodářskou fakultou Technické univerzity Liberec a Fakultou ekonomicko-správní Univerzity Pardubice ve studijních programech „systémové inženýrství a informatika“ a „ekonomika a management“. Fakulta má souběžně akreditován pětiletý magisterský obor a navazující bakalářský obor „informační management“, ale dosud nerozhodla o ukončení přijímání do prvního ročníku pětiletého magisterského oboru.

Během své existence prošla FIM významnými proměnami a dnes je relativně stabilizovanou vysokoškolskou institucí. Ještě v roce 1999 ve Zprávě o hodnocení ekonomických fakult shledala AK na FIM řadu problémů. V této souvislosti přijala AK následující hodnocení:

„ Mezi nově zřízenými ekonomickými fakultami patří Fakulta řízení a informačních technologií (dnes FIM) k těm, které se dosud potýkají s vážnějšími problémy. Fakulta má nedostatečný počet docentů a profesorů v profilujících předmětech studijního programu. Zatím se fakulta soustředila hlavně na rozvoj pedagogické práce, ale její vědecké aktivity jsou nesystematické a velmi omezené. Na fakultě není řešen žádný významnější vědeckovýzkumný úkol financovaný některou z grantových agentur a počet publikací je velmi nízký (navíc mají problematickou kvalitu).

Fakulta by měla přistoupit k zásadní přestavbě studia na základě promyšlené koncepce profilu absolventa. Studijní program oboru "informační management" v dnešní podobě postrádá dostatečný teoretický základ, zejména zde chybí předmět podniková ekonomika.“

V současnosti lze konstatovat, že FIM převážnou většinu výše uvedených problémů již dokázala za uplynulé pětileté období vyřešit a na odstraňování přetrvávajících nedostatků ve své činnosti systematicky pracuje. O míře úspěšnosti řešení těchto problémů vypovídá následující hodnocení hlavních oblastí činnosti FIM.

Účelová pracovní skupina (dále jen „účelová PS“) se ve svém hodnocení zaměřila zejména na posouzení kvality výuky, personálního zabezpečení a vědecko-výzkumné a publikační činnosti i dalších souvisejících aktivit FIM. Při svém hodnocení porovnávala současný stav s hodnocením uvedeným ve Zprávě o hodnocení ekonomických fakult z roku 1999.

Zpráva účelové PS se ve svém hodnocení zaměřila na ty aspekty činnosti FIM, které jsou hlavní náplní její činnosti jako univerzitní vysoké školy, nebo s touto činností bezprostředně souvisí. Na základě *Podkladů pro hodnocení činnosti a akreditovaných činností FIM UHK* předložené FIM a jednání s vedením školy, jejími pracovníky a studenty usilovala účelová PS o vyvážené posouzení toho, nakolik se FIM daří cíle, jež si sama v těchto oblastech stanovila, naplňovat. Ve všech sledovaných oblastech se účelová PS snažila objektivně posoudit „silné“ a „slabé“ stránky jejího fungování.

1. Cíle a poslání FIM a strategie jejího rozvoje

V souladu se svým statutem si FIM klade cíle rozvíjet vzdělávací a vědecko-výzkumnou a publikační činnost a další aktivity se zaměřením na problematiku informačního managementu, aplikované informatiky a ekonomiky a managementu se zaměřením na problematiku finančního managementu, managementu cestovního ruchu a sportovního managementu. FIM si klade v oblasti pedagogické cíle stabilizovat vyučované obory na fakultě, soustředit se na kvalitativní rozvoj uskutečňovaných studijních programů i dalších činností a nepředpokládá otevírání nových studijních programů. S tímto záměrem FIM v roce 2000 ukončila i činnost detašovaného pracoviště v Moravské Třebové, protože úsilí o udržování stejné kvality výuky a materiálního zabezpečení jako na mateřské fakultě v Hradci Králové bylo spojeno s neúměrnými náklady. Ve snaze poněkud snížit heterogenní povahu nabízených oborů došlo i k útlumu oboru „zdravotnický management“. FIM rovněž neusiluje o výraznější zvyšování počtu posluchačů, jejichž počty by se měly stabilizovat okolo 1800. V současnosti FIM naráží na významná prostorová omezení, která mají vážné důsledky i na kvalitu pedagogické i vědecko-výzkumné práce. Perspektiva výstavby nové budovy fakulty v tříleté perspektivě je pro vedení, pracovníky i studenty fakulty považována za řešení hlavního problému, s nímž se v současnosti fakult a potýká a který významně podvazuje její další rozvoj (tento argument byl zdůrazňován při jednání s vedením fakulty, jejími pracovníky i studenty).

V oblasti vědecko-výzkumné činnosti se pracovníci FIM zaměří zejména na problematiku znalostního managementu (v současnosti se na FIM řeší 5 vědecko-výzkumných úkolů GAČR, z toho 1 od roku 2003 a zbývající 4 od letošního roku) a nadále se budou věnovat problematice e-learningu, jejíž výzkum i aplikace má již na fakultě tradici a dobré výsledky. Do vědecko-výzkumné práce jsou zapojováni studenti doktorského studia. FIM rozvíjí spolupráci s českými a zahraničními vysokými školami v oblasti pedagogické i vědecko-výzkumné práce a participuje i na studentské a pedagogické mobilitě v rámci programů Sokrates a Erasmus.

Struktura a řízení školy

FIM má odpovídající řídicí strukturu s děkanem a dvěma proděkany (pro rozvoj a zahraniční styky a pro studium), koordinátora pro vědeckou činnost a dvoukomorový, devítičlenný akademický senát, v němž má studentská komora čtyři studenty. Fakulta se člení na pět kateder: katedru informačních technologií, katedru

informatiky a kvantitativních metod, katedru ekonomie a managementu, katedru rekreologie a cestovního ruchu a katedru aplikované lingvistiky. Dále zde působí Institutu dalšího vzdělávání, Útvar informačních systémů.

2. Profil absolventa

Profily absolventa jsou relativně dobře specifikovány. Je však třeba je doplnit o konkrétní představou o možném uplatnění absolventů v praxi. Předmětová struktura je s jistou výjimkou oboru „sportovní management,“ u nějž je třeba předmětovou skladbu ještě hlouběji promyslet a učinit odpovídající úpravy, adekvátně strukturovaná a vytváří dobré předpoklady pro dosažení požadovaného profilu absolventa. Studenti si do praxe odnášejí nejen solidní odborné znalosti, ale jsou rovněž velmi dobře jazykově připraveni.

3. Studijní plány a osnovy výuky, organizace studia

Předmětem posuzování účelové PS byly studijní plány, osnovy výuky a organizace studia. FIM uskutečňuje výuku v prezenční i kombinované formě a patří k předním českým vysokoškolským pracovištím v rozvoji E-learningových vyučovacích programů.

V současné době má FIM okolo 1800 studentů zapsaných do všech ročníků bakalářských, magisterských a doktorských programů. V roce 2002/2003 absolvovalo FIM 132 bakalářů a 92 absolventů magisterského studia. Ve akademickém roce 2002/2003 dosáhla neúspěšnost v prvním roce bakalářského studia 23,8 % a u magisterského studia 19,3 %.

Hodnocení studia na FIM studenty

Účelová PS měla možnost hovořit se studenty třetího až pátého ročníku oboru „informační management“ a se všemi čtyřmi členy studentské komory AS.

Studenti hodnotili studium na fakultě i materiální podmínky, jež pro ně s výjimkou prostorových podmínek FIM vytváří, převážně pozitivně. Velmi kladně hodnotili i komunikaci s vedením a až na výjimky i s pedagogy fakulty i ochotu řešit problémy, na něž studenti při studiu narážejí. Cenili si zejména vybavení počítačových učeben, možností přístupu k internetu, volitelnost mnoha předmětů díky kreditnímu systému, možnosti studia v zahraničí, e-learningové možnosti studia a přístup většiny pedagogů ke studentům. Výhrady měli k prostorovému zabezpečení, častým změnám rozvrhů, o nichž nejsou adekvátně informováni na internetových stránkách, ale i studijních plánu, vysoké náročnosti některých předmětů (počítačová grafika I a II).

Studenti měli velmi vágní představu o budoucím uplatnění.

4. Personální zabezpečení

S postupným rozšiřováním struktury nabízených oborů a získáním akreditace navazujícího magisterského studijního programu a doktorského programu se zvyšuje potřeba interních pedagogických pracovníků zajišťujících profilové předměty jednotlivých oborů. FIM má v současné době celkem 68 pedagogů v hlavním pracovním poměru, z nichž 1 je profesor a 14 docentů. Vedle toho na FIM působí ještě 25 pedagogů ve vedlejším pracovním poměru (z toho 4 profesori a 5 docentů).

Výsledkem je poměr okolo 26,5 studentů na pedagoga v hlavním pracovním poměru a 120 studentů na profesora a docenta v hlavním pracovním poměru.

Od hodnocení v roce 1999 nastaly v personálním zabezpečení nesporné pozitivní změny. Zvýšil se počet docentů o 6, i když vzhledem k nárůstu počtu posluchačů se počet studentů na jednoho profesora a docenta zvýšil z 91,2 v akademickém roce 1996/97 na 120 studentů na profesora a docenta v akademickém roce 2003/2004. Řada akademických pracovníků dokončila studium doktorského studia. Za převážně úspěšnou lze považovat strategii FIM zvyšovat kvalitu pedagogického sboru zejména zvyšováním kvalifikace vlastních akademických pracovníků. Důležitou úlohu v tomto směru plní propracovaný systém hodnocení výkonnosti akademických pracovníků v oblasti vědecko-výzkumné práce a publikační činnosti.

5. Vědecko-výzkumná a publikační činnost

V porovnání s hodnocením v roce 1999, které konstatovalo, že „... se fakulta soustředila hlavně na rozvoj pedagogické práce, ale její vědecké aktivity jsou nesystematické a velmi omezené. Na fakultě není řešen žádný významnější vědeckovýzkumný úkol financovaný některou z grantových agentur a počet publikací je velmi nízký (navíc mají problematickou kvalitu)“, nastaly pozitivní změny i v této oblasti. Fakulta je schopna úspěšně získávat grantové úkoly na národní i mezinárodní úrovni. Dnes se na FIM řeší 4 grantové úkoly GAČR a pracovníci FIM se aktivně účastní řešení mnoha dalších vědecko-výzkumných úkolů. Značných úspěchů FIM dosáhla zejména v oblasti rozpracování E-learningu a v oblasti znalostního managementu, což dokládá i publikační činnost akademických pracovníků FIM. Publikační činnost akademických pracovníků FIM doznala rovněž významných kvalitativních změn, byť je až dosud značně nerovnoměrně mezi katedrami a jednotlivci rozložena. Existují významné rozdíly v kvalitě i kvantitě publikační činnosti mezi katedrami. Průměr FIM kvalitou publikací výrazně převyšují katedry informatiky, za nimiž významně pokulhává katedra cestovního ruchu a rekreologie a katedra aplikované lingvistiky. Potěšujícím zjištěním je růst publikační aktivity odborných asistentů, kteří již absolvovali nebo dosud studují doktorské studium.

6. Materiální zázemí podporující studijní a pedagogický proces

I když budova, v níž je fakulta umístěna nevytváří zdaleka ideální prostředí pro pedagogickou činnost, snaží se vedení FIM ve spolupráci s vedením Univerzity Hradec Králové o zkvalitňování materiálního zázemí studijního a pedagogického procesu, zejména vybavení počítačovou technikou a přístup na internet. Zásadním řešením těchto problémů se však může stát až výstavba nové budovy fakulty, která by měla být vybudována v tříleté perspektivě.

Velmi dobře funguje i knihovna UHK, což potvrdilo i jednání se studenty fakulty.

7. Systém zajišťování a zvyšování kvality vzdělávacího procesu

FIM ve svých *Podkladech pro hodnocení činnosti a akreditovaných činností* podrobně charakterizoval systém vnitřního hodnocení. Z jednání s představiteli FIM, jejími pracovníky i se studenty vyplynulo, že kvalitou pedagogické i tvůrčí a odborné činnosti se zabývají pravidelně vedoucí orgány FIM i vedoucí kateder. Na hodnocení se podílejí akademičtí pracovníci i studenti a role jednotlivých skupin hodnotitelů je jasně definována. Velmi pozitivní úlohu v tomto ohledu plní hodnocení výkonnosti akademických pracovníků v oblasti vědecko-výzkumné práce a publikační činnosti, u nichž je jasně definovaná vazba na odměňování.

Studenti jsou zastoupeni v akademickém senátu a na škole je zaveden i systém zpětné vazby. Studenti se vyslovují ke kvalitě studia na základě Dotazníku k hodnocení studia posluchači. Tento průzkum však probíhá

jednou za dva roky. Systém zpětné vazby je doplněn i pravidelnými „snídaněmi s děkanem“, na nichž se projednávají problémy studia na fakultě z pohledu studentů.

Závěrem lze konstatovat, že systém zajišťování kvality výuky umožňuje řešit existující problémy a napravovat zjištěné nedostatky, vytváří rovněž spolehlivý základ pro systematické zajišťování kvality pedagogické i tvůrčí a odborné činnosti na škole.

8. Závěry a doporučení

Na základě prostudování předložených Podkladů pro hodnocení činnosti a akreditovaných činností, jednání ÚPS s vedením školy, jejími pracovníky i studenty dospěla AK k závěru, že FIM UHK prošla od hodnocení v roce 1999 pozitivním vývojem a ve většině hodnocených oblastí dokázala během uplynulého pětiletého vyřešit řadu problémů, které provázely její počáteční vývoj. Toto konstatování s týká pedagogické i vědecké-výzkumné činnosti. K pozitivnímu vývoji došlo i v oblasti personálního zajištění, i když v této oblasti existují na fakultě i nadále značné problémy, o nichž svědčí relace 120 posluchačů na profesora a docenta v hlavním pracovním poměru. FIM plní na adekvátní úrovni cíle, které se stanovila a plní i podmínky spojené s akreditací oborů, které jsou na fakultě pěstovány.

Při celkovém hodnocení silných a slabých stránek činnosti FIM dospěla AK k následujícím **doporučením vedení FIM:**

1. Pokračovat ve zkvalitňování pedagogického sboru fakulty s ohledem na strategické cíle, které si v oblasti rozvoje vzdělávacích činností FIM klade i s ohledem na příliš vysoký počet studentů na profesora a docenta.
2. Profil absolventů oborů pěstovaných na fakultě doplnit o konkrétní specifikaci pracovních pozic, na nichž se jejich absolventi mohou uplatnit.
3. Usilovat o další zkvalitnění a rovnoměrnější rozložení vědecko-výzkumné a publikační činnosti na fakultě (zvýšit podíl publikací v časopisech s „impact“ faktorem a monografií).
4. Systém zajišťování kvality doplnit o externí posuzování kvality vyučovaných předmětů a zvážit zda v systému zpětné vazby nepřejít k praxi, kdy se všichni studenti mohou každý semestr vyjadřovat ke kvalitě všech studijních předmětů.

V Praze dne 1. 12. 2004